

Instrukcija

Objektas

Vertinamo objekto pavadinimas, adresas, kt. informacija.

Galimybė rasti pavojingas teršiančias medžiagas

Nuo tiriamoje teritorijoje buvusio ar esamo taršos objekto (sąvartynas, degalinė, pesticidų sandėlis ar pan.) ir jo vykdytos veiklos priklauso ar yra galimybė rasti pavojingas teršiančias medžiagas.

Viršijimo faktorius (pvz. 2 DLK) (TP2) : suma K_0 ($K_0=C/DLK$)

Teršiančios medžiagos koncentracijos indeksas (viršijimo faktorius, K_0) išreiškiamas užterštumo koncentraciją padalinus iš teisės aktuose reglamentuotų pavojingų medžiagų didžiausių leidžiamų koncentracijų (DLK), didžiausių leidžiamų lygių (DLL) ar ribinių verčių (RV) (formulėje priimtas bendras pavadinimas DLK).

Skaičiuojant K_0 , apskaičiuojamas koncentracijos aritmetinis vidurkis tik tų bandinių kurie charakterizuoja taršos židinį.

K_0 skaičiuojamas tik toms pavojingoms medžiagoms kurių koncentracija viršija 0,75 DLK
Jei taršos židinyje nustatyta viena pavojinga medžiaga, viršijimo faktorius apskaičiuojamas naudojant formulę:

$$K_0 = \frac{C_{vid}}{DLK}, \text{ kur :}$$

C – elemento-teršalo kiekio vidurkis dirvožemyje,
 DLK – didžiausia leistina koncentracija.

Jei taršos židinį charakterizuoja skirtingos pavojingos medžiagos, viršijimo faktoriui apskaičiuoti naudojama formulė:

$$K_0 = \left(\sum \frac{C_{1max}}{DLK} + \frac{C_{2max}}{DLK} + \dots + \frac{C_{nmax}}{DLK} \right) / n, \text{ kur :}$$

C – elemento – teršalo maksimalus kiekis dirvožemyje,
 DLK – didžiausia leistina koncentracija,
 n – elementų-teršalų skaičius.

Kiti kriterijai (vizuali tarša, organoleptiniai požymiai ir pan.)

Nurodoma teritorijos, kurioje vykdomas ekogeologinis tyrimas, vizualaus vertinimo būklė.

Migracijos už teritorijos ribų galimybė

Vertinama atsižvelgiant į teritorijos ir jos apylinkių charakteristikas, hidrogeologinius rodiklius, atstumą iki taršos receptorių bei teršiančių medžiagų migracines savybes.

Teršiančios medžiagos tirpumas

1. Naudojama informacija iš žinybų ir randama internete (Pvz. www.epa.gov/athens/learn2model/part-two/onsite/es.htm, <http://extoxnet.orst.edu/pips/ghindex.html>).
2. Nurodoma tirpiausias pavojingos medžiagos tirpumas.

Žemės gelmių sauga

1. Rekomenduojama vertinti atsižvelgiant į geologinių ir hidrogeologinių sąlygų visumą.
2. Galima naudoti LGT Geologijos fonde turimą gruntinio vandens saugos žemėlapią M 1:200000
3. Informaciją pateiktą <http://www.lgt.lt/>, <https://www.lgt.lt/epaslaugos/index.xhtml>

Tyrimo vertinimo išvada

1. 23 ir 50 TPV lapo eilutėse automatiškai bus pateikiamas taršos rizikos vertinimas atitinkamai gruntui ir gruntiniam vandeniui.
2. 24 arba 51 TPV lapo eilutėse, priklausomai kuri žemės gelmių terpė daugiau veikiama rizikos faktorių, automatiškai pateikiama rekomendacija dėl ateityje taikytinų aplinkosauginių priemonių.

Vertinimo rezultatų pateikimas

“Printview“ lape pateikiami vertinimo rezultatai, kuriuos galima naudoti kaip priedą prie ekogeologinio tyrimo ataskaitos.